

SLOVENEK.

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisane vračajo.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

V torek,
četrtek in saboto
izhaja in velja:
Za celo leto . 7 for. 50 kr.
„ pol leta . 3 „ 70 „
„ četrt leta . 2 „ — „
„ mesec . . — „ 70 „
Po pošti:
Za celo leto . 9 for. 50 kr.
„ pol leto . 4 „ 80 „
„ četrt leta . 2 „ 50 „
„ mesec . . — „ 90 „

Št. 45.

V Celovcu v četrtek 18. aprila 1867.

Tečaj III.

Še enkrat Ljubljanska volitev.

V Ljubljani 10. aprila.
(Konec.)

Evo Vam obljubljena imena vseh tistih volilcev, ki so glasovali 27. marca za nasprotna nemška kandidata, tedaj zoper nas, zoper narod slovenski. Podajam Vam jih vsa razun imen c. k. uradnikov itd., od kterih je menda zadosti, ako same številke navedem.

Zoper nas glasovalo je:

Ces. kr. uradnikov 152
Ces. kr. penzioniranih vojakov . 17
Ces. kr. profesorjev in učiteljev 22
Advokatov in doktorjev 18

Tedaj skupaj: 209

Ostali nasprotni glasovi razdelijo se takole: Zoper narodna kandidata, tedaj zoper narod slovenski so glasovali:

A. Med trgovci z oblačilno robo, z špecerijskim blagom, žitom itd., ti-le:

Bernbacher Josef, oblačilni trgovec,
Mayer Jakob, „ „
Skodlar Heinrich, „ „
Hauffen Josef, „ „
Leskovic Karl, „ „
Marinšek Johann, „ „
Treun Matthäus, „ „
Trinkar Albert, „ „
Zegnar Blas., „ „
Kordin Josef, špecerijski trgovec,
Halbensteiner Hermann „ „
Lassnig Peter, „ „
Ludwig Ferdinand, „ „

Maurer Florian, specerijski trgovec,
Maurer Kaspar, „ „
Plautz Johann, „ „
Winkler Johann, „ „
Schantel Franc ml., „ „
Stedri Gustav, „ „
Dreo Alexander, žitni trgovec,
Hudovernig Primus, „ „
Dr. Rehar Nikolaus, „ „
Friedrich Jakob, špeditër,
Pessiak Anton, „ „
Pessiak Simon, „ „
Pirker Franc, „ „
Ratschitsch Josef, „ „
Lukman Lambert, „ „
Mayer Emerich, fabrikant,
Schreyer Andreas, trgovec z železnino,
Schreyer Filip, „ „ „
Domenik Andreas, denarjemenjavec,
Mahr Eduard, trgovec z dišavami.

B. Med obrtniki in rokodelci ti le:

Glei Heinrich, lončar in fabrikant peči,
Czerny Anton, ključarski mojster,
Mally Karl, krojaški mojster,
Schorl Anton, „ „
Fink Franc, „ „
Rüster Simon, „ „
Seibel Ludwig „ „
Golč Franc, čevljarski mojster,
Kump Stefan, „ „
Hansel Vincenc, mizarski mojster,
Stubensteiner Johann, „ „
Mayer Wilhelm, apotekar,
Mikusch Lorenc, marelar,

Pauer Josef, usnjar,
Samassa Albert, zvonár,
Verhovschek Vincenc, kolarski mojster,
Rudholzer Nikolaus, urar in optikar,
Rudholzer Wilhelm, urar,
Korn Heinrich, strešni krivač,
Bayer Janez, sodarski mojster,
Eberl Martin, lakirarski mojster,
Gincler Maks, opravilnik,
Gurnik Vincenc, kolodvorski predstojnik,
Kaiser Norbert, pasarski mojster,
Ricoli Angelo, frizër.

C. Med hišnimi posestniki ti le:

Achtschin Karl, mesto, štev. 43.
Assanger Seb., „ „ 312.
Cantoni Alois, „ „ 12.
Kanc Johan, Gradiše „ 54.
Kastelic Josef, Poljane „ 22.
Kozjek Johan, sv. Peter „ 28.
Mahr Ferdinand, mesto „ 287.
Martinčič Ferdinand, „ „ 3.
Piller Josef, „ „ 253.
Riebler Josef, „ „ 19.
Samassa Anton, frančišk. predm. 13.
Schaffer Josef, Gradiše, štev. 3.
Schantel Franc, mesto „ 238.
Seunig Vincenc, Gradiše, „ 31.
Smole Mihael, franč. predm. „ 65.
Stedry Wencel, Gradiše „ 28.
Stroy Mihael, mesto, „ 9.
Draschil Johann, mesto, „ 52.
Galle Karl, „ „ 2.
Jeunekar Anton, sv. Peter, „ 96.
Lacher Georg, Poljane, „ 12.

Besednik.

Karasova sklika: „Guslar“.

Nedavno je g. Stojšič potoval po Slovenskem, in je prodajal bojetiske Karasove slike, kteri je dajal ime: „Ded i unuk“, ali „jugoslovanski guslar“. Misel te slike se mi jako dopada, in gotovo je jasna vsakemu, ki pozna narodne pesmi naših bratov na Hrvaškem in Srbskem. Ker pa menda večina članov „slovenske Maticice“ niti ne pozna teh narodnih pesmi, niti ni videla navedene slike, zato jo hočem opisati in kratko razložiti.

Na levi strani sedi slep stavec, kterih mnogo najdeš na Hrvaškem in Srbskem, z goslimi (guslami) v roci. Te gosli so podobne violončelu, samo da nimajo donišča za seboj, nego samo sprednja deska doni; struni imajo le dve, in zato tudi niso za godbo, ki bi bila ušesom prijetna. Godba je pa tudi najmanj važna reč za goslarja. On ve kaj boljšega ko gosti, on ve morebiti tisoč lepih in celo krasnih pesmi, večidel o slavni junakih svojega naroda, o njih pogumnih činih v 500letni borbi s Turki, o njih neločljivem prijateljstvu po bratovski šegi (zato „pobratim“ pomenja posebno lju-

bega prijatelja); — nadalje ve goslar krasne pesmi, kako se ljubijo vsi člani rodovine, kako je cvetelo srbsko cesarstvo, in tuguje še dandanes o nesrečnem padu srbskega cesarstva, o nesreči, ki je zadela krščansko vero in svobodo južnih Slovanov, ko so jih Turki premogli na Kosovem polju.

Slepi goslar roma po cestah, v vsaki vasi se zbere okoli njega množina ljudi, kterim na pol poje, na pol govore svoje pesmi pripoveduje, in z goslimi spremlja svoje petje ali deklamacijo.

Poslušavci ga obdarujejo, in s tem se on živi; ubogi berač nič ne tirja zastonj, temuč za vinarje, ktere nabira, razklada poslušavcem pesniško zlato, odvede njih duše v zlate čase narodove slave. Goslar pa ne poje le pesmi, kterih se je od drugih naučil; — ako se danes kaj imenitnega zgodi n. pr. na turški meji, kmalo novo pesem sestavi in slavi onega, kteremu slava gré za pogumno ali blago djanje. Pesem doni od ust do ust, slepec uči slepce in gledajoče, in tako se hrani spomin blizo vseh imenitnih del mnogo let v narodu. O Jelačiću banu in o njegovi borbi z Madjari; o črnogorski vojski zoper Turke pred nekterimi leti čuje se že mnogo pesmi od goslarjev.

Da se vrnemo h Karasovi sliki: Goslarju nasproti se kaže veličastna mlada žena v

narodni obleki, po zraku plavajoča, ko se priziblje iz lesa in živo prigovarja goslarju. Ta žena je „vila“, čudovita, domišljena žena v narodnih pesmih Hrvatov in Srbov. Ni človeškega rodu, in moči njene so nadnaravne. Lastnosti njenih ne morem zvesteje in lepše načrtati, nego jih slika sledeča srbska narodna pesem, ktero tu za poskušnjo poslovenim. Da se pa ta pesem od vsakega lahko razumeva, naj še poprej omenim to-le: Med vsemi srbskimi junaki najbolji in najmočnejši je bil Marko, sin kralja Vukašina, zato „Kraljevič Marko imenovan.“ Pri vsaki borbi ga je nosil in podpiral njegov konj „Šarac“, kar pomenja brezastega konja. Šarac je bil neznane moči in hitrosti. Junaki tačasni so se borili z mečem, s kopjem, radi tudi s buzdohanom, to je s kijem ali bätom, ki je bil iz lesa, pa z železom ali srebrom in zlatom okovanim; s takimi buzdohani so se bili, kakor naši vojsaki pre (blezo) še zdaj v bitvi radi obrnejo puške in sovražnika bijejo, bodejo pa ne. Druge tuje besede v pesmi so lastna imena.

Marko kraljevič i vila. (Vuk II. 38.)

Jezdila sta vrla pobratima
Prek planine krasnega Miroča,
En med njima kraljevič ie Marko,

Miklavčič Anton, mesto,	štev.	257.
Spindler Franc, "	"	65.
Stupar Stefan, sv. Peter,	"	74.
Engelhard Janez, mesto,	"	24.

D. Med knjigarji, gostilničarji in drugimi ti le:

Kleinmayer Ignaz, knjigar in tiskar,
Lercher Georg, knjigar,
Trpin Edmund, " in trgovec,
Fischer Gustav, gostilničar,
Malitsch Andreas, "
Paulin Josef, "
Perles Franc, pivar,
Schwarz Josef, "
Urbas Karl, gostilničar,
Hlebajne Lorenc, krčmar,
Pözl Franc, kavarnar,
Dežman Karl, muzealni kustos,
Savaschnig Juri, korar,
Waldherr Alois, posestnik učilnice,
Suppantschitsch Joh. Paul, mestnjak.

To so tisti možaki, ki so pomagali, da je padlo 27. marca v belej Ljubljani narodno meščanstvo ter da je zmagala burkracija. Imena volilcev, ki so glasovali za nas, priobčim morebiti pozneje enkrat, če ne vseh, pa vsaj nektera.

Rojaki, podpirajmo svoje prijatelje ne pa nasprotnikov. Kdor nasprotuje narodu, temu naj narod odgovori!

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Ces. namestnik; vojaška nabira; horvaški zbor; nemška agitacija.) Dva dni je, kar hodita vojaška stražnika pred stanovanjem ces. namestnika; to nam je priča, da se je gosp. grof Hohenwart vernil domú. Slišali smo praviti, da je bil po svojo družino na Tiroljskem in da ostane pri nas na Koroškem, v Ljubljano pa neki pride namesto barona Bacha za ces. namestnika Lotar knez Meternich. — Vrisk in krik, ki se po Celovcu te dni razlega, priča nam, da se opravlja nabira vojaških novincev. Tudi po Koroškem so pobrali nekaj študentov, ki so se ljudem prav slabotni dozdevali. Govori se, da se bodo napravile posebne kompanije iz takih bolj omikanih novincev.

Drugi pa je vojvoda Miloš,	
Drug pri drugem jezdit na dobrih	5
Konjih i nosita bojni kopji;	
Se poljubita na belo lice,	
Tak sta ljubila se pobratima;	
Marko pa na Šarcu je zadremal.	
Reče tedaj pobratimu to-le:	10
„A moj brate, vojvoda Miloš!	
Težko me obvladalo je spanje,	
Poj mi brate, i me razgovarjaj.“	
Al vojvoda Miloš odgovori:	
„A moj brate, kraljevič Marko!	15
Rad bi tebi, brate, kaj prepeval,	
Ali snoči pil sem mnogo vina	
Na planini z vilo Ravijoljo,	
Pa zažugala je meni vila,	
Ako mene čuje, da kaj pojem,	20
Tak ustreliti me hoče ona	
V grlo strelit, ter u srce živo.“	
Rekel na to kraljevič je Marko:	
„Poj le brate, i ne boj se vile,	
Dokler kraljevič pri tebi jezdi,	25
Dokler njegov Šarac ga še nosi,	
On pa buzdohan svoj zlati ima.“	
Onda Miloš res začel je peti,	
Ino pesem je zapel prekrasno,	
O vseh naših boljših i starejših,	30
Kak je kteri vladal kraljevino	
Po preslavni še Macedoniji,	
Kje je cerkev svoji duši zidal;	

Te kompanije dobojo posebne svoje oficirje, ki jih bodo podučevali in vadili v vojaških rečeh. Tako se misli več inteligencije spraviti v našo armado. — Uradno se oznanja, da je horvaški dež. zbor na 1. maja sklican. Obnašanje in delovanje tega zbora je imenitno in — vsaj za nekaj časa — odločno za trojedino kraljevino in za avstrijske Slovane sploh. Ni se torej čuditi, da so vseh oči obrnjene v Zagreb in da vsi Slovani serčno želimo, naj se Hrvatje ne dajo nikomur motiti — niti sladkim obljubam niti terdim besedam in da se terdno in nepremakljivo oklenejo svojega 42. §. od l. 1861. Dela vlada na Dunaju — priča nam je poslednjič imenovani svetovalec Cseh na Reci, — dela ministerstvo v Pešti, — priča nam je odpadenec Mirko Bogovič, ki se te dni verne iz Pešte v Zagreb, — dela vse, da bi se Hrvatje vsedli na madjarske limanice. Pa slovanski naši bratje bodo si svojo nalogo in dolžnost premislili na vse strani in storili, kar jim in celej Avstriji služi na čest i srečo. — Že smo povedali, kako ostro se postopa proti federalističnim časnikom, tako ostro, da so neki že ogerski deržavniki opomnili g. Beusta, naj strun svojih preveč ne napenja, da se kaka nesreča ne zgodi. Čudno, čudno pa je to, da nemški časniki, kterim „N. fr. Presse“ zvonec nosi, delajo brez vse skerbi in v svo nesramnostjo na to, da se prava avstrijska zavest duši in mori, na pruski mlin pa na vso moč voda obrača. Prepričani smo, da je zavoljo tega veliko veselje in ukanje v Berolinu. In pravi se, da je „N. f. Presse“ v službi nekega visokega gospoda in da dela v njegovem duhu! —

Iz junske doline: (Naš poslanec; nemškutar; narodni duh; na znanje;) Govorica zaradi volitev pri nas še ni potihnila. Volivci imajo upanje, da se bode novi poslanec g. dr. Mertlič krepko (?) poganjal za koroške Slovence, ker je le s tem zmagal, da je svojo zvestobo do naroda in svojo ljubezen do slovenščine povdarjal. Ako bode mož-beseda, ne bo samo potrebe slovenskega jezika po šolah in kancelijah, ampak bo tudi druge želje in pritožbe dež. zboru razkladal.

Kaj misli pravični Nemeec o nemčevanju, vidi se iz sledečega. Nek nemškutar v Doberlivasi —schnigg se je prepiral z domorodcem zastran jezika v šolah. Ko je prvi strastno klatil po slovenskem jeziku in mnogo kvasil o potrebi čisto nemških šol, oglasi se nek Nemeec, ki je že dalj časa poterpežljivo od strani poslušal unega kvante, in si slednjič vendar ni mogel kaj, da ni ene

spregovoril. Zavrnil je neslanega nemškutarja blizo tako le: „Ako hočete vi slovenski narod zatreti, bodite vendar tolikanj usmiljeni kakor mesarji, ki še živine ne terpinčijo dolgo ter jo zakoljejo, prej ko mogoče; gotovo bode narod manj terpel, če vsem slovenskim materam jezike izrežete in otroke na Nemece pošljete, da nikdar ne bodo slovenski govorili niti govoriti slišali; ali to kar vi počenjate, je več ko zlobno. — Glejte, tako je govoril terd Nemeec, naši odpadniki pa še zmirom po starej temi tapajo, ker jih ne vodi lastno prepričanje, ampak epikurejsko pravilo, po domače s trebuhom za kruhom!

Tem bolje in veselejši se pa narod zbujaj; kajti v preteklem mesecu je v Doberlivasi in okolici njeni 13 udov k Matici pristopilo, število družbenikov sv. Mohora je v št. Kocijanski fari na 34 in v dobrolski na 27 naraslo.

Moj dopis iz Doberlevasi št. 9. od 22. jan. je malo razdražil nekega gospoda, ki se menda tudi za nemškutarja čuti (za kar pa jaz nič ne morem) in zdaj po krivem dolži g. Š-ta. Da se pa taka krivica vsaj na nedolžne ne prenaša, naznanjam očitno, da nisem samo iz lastnega nagiba unega pisal, temuč da še govoril nisem z. g. Š—tom zastran dopisa. Kar belo suknjico zadeva, na ravnost povem, da me to ne straši; in ko bi se kdo po nevreduem načinu tako ali tako nad meno maščeval, bom tudi rad vse preterpel; kajti za domovino smo dolžni vse darovati.

A. Poznik.

Od Savine (??) (Da bi bilo skorej drugačil) Že večkrat smo v mnogih časnikih kaj brali o djanju in nehanju okrajne gosposke v Gornjem gradu. Bile so ostre pa sploh resnične besede, ki so veljale zlasti okrajnemu predstojništvu, posebno kar se tiče domačega jezika pri obravnavah s slovenskimi strankami v pisarnici. Zarad tega je tudi dr. Razlag 16. jan. 1866 v graškem dež. zboru ces. namestnika vprašal, kako je zastran gornjegrajske gosposke. Vsled tega je tudi dež. namestnija zahtevala resnično sporočilo od okr. predstojništva, in tu se je naznanilo, da so uradniki ali peomtarji Slovenci in tudi slov. jezika zmožni, izvzemši enega samega (aktuarja), ki kranjsko narečje govori! (Glej naznanila dež. zbora: 29. seja 16. febr. 1866.)

Tudi je dež. namestnija v Gradcu dne 20. febr. 1866 št. 303 in viša dež. sodnija dne 26. okt. 1866 št. 2296 okrajnim gosposkam in sodnijam ostro zapovedala, da se imajo gledé jezika po željah in zahtevah slovenskih strank natančno ravnati. —

Marka pa omamila je pesem,	
On naslanja sedlu se na budlo,	35
Marko spava, Miloš lepo poje,	
Vila Ravijolja ga začuje,	
Pak odpevati mu je začela;	
Miloš poje, vila mu odpeva,	
Glas pa Milošev donel je lepše,	40
Lepše se razlegal nego vilin;	
Vila Ravijolja se razjezi,	
Naprej skoči na Miroč-planini,	
Dve na samostrel napenja strelji	
Prva Miloša zadene v grlo,	45
Druga Miloša v junaško srce. —	
Miloš se zadere: „Joj, gorje mi!	
Ah moj Marko, pobratim pred Bogom!	
Ah moj brate, vila me ustrelil!	
Al ti, brate nisem ugovarjal,	50
Da ne poješ po Miroč-planini?“	
Marko zdrami na to se iz spanja,	
Pak odskoči z brezastega konja,	
Dobro Šarcu podproge nategne,	
Ter objel je Šarca in poljubil:	55
„Joj mi Šarac, moja desna roka!	
Zdaj mi dojdí vilo Ravijolja,	
I podkoval bom te s čistim srebrom,	
S čistim srebrom i bliščečim zlatom;	60
Do kolena s svilo te pokrijem,	
Od kolena rese do kopita;	
Grivo ti prepletam z zlati nitmi	
I privežem krasne ti bisere;	

Ako mi pa ne dosegneš vile,	
Obedve oči ti koj izbodem,	65
Vse četiri noge ti prelomim,	
Ino tako tukaj te zapustim;	
Tu od jele vlačí se do jele.	
Ko jaz Marko brez svojga pobratima.“ —	70
Šarcu se zažene na ramena,	
Ino dirja po Miroč-planini.	
Vila leti gori po grmovju,	
Šarac jezdi po planine sredi,	
Dolgo vile sluha ni, ne duha;	
Ko pa Šarac vilo je zagledal,	75
Po tri sežnje skaka na višino,	
Po četiri dobre na daljavo,	
Brzo Šarac je dosegol vilo.	
Ko v nevarnosti se vidi vila,	
Pod oblak nebà sfrleti misli,	80
Ali Marko buzdohan zavihiti,	
Nič ne zdi se škoda mu metala,	
Belo vilo vdari tak med pleče,	
Da na črno zemljo njo teledi,	
Tam jo po pretepa z buzdohanom:	85
Z desne jo obrača proti levi,	
Z buzdohanom zlatim jo tepeče:	
„Zakaj vila, naj te Bog ubije!	
Zakaj vstrelíš mojga pobratima?	
Daj zdravila onemu junaku, —	90
Sicer glave več ne nosiš dolgo!“	

(Konec pride.)

Nekaj, to moram reči, se je res od tistih mal na boljše obrnilo, odkar imamo novega okr. predstojnika; vendar ne godi se vse tako, kakor omenjena povelja zaukazujejo. Po tožiti moram tu očitno, da, kar se uradovanja tiče, je vse pri starem ostalo. Noben izmed uradnikov ni kos slov. jeziku v pisavi, da, g. adjunkt in g. aktvar, ki je 72 let star mož, marnujeta slovenski večidel tako nerazumevno, da se kar nič ni čuditi, da se semtertje kake napake zgodé, ker stranke uradnikov, uradniki pa unih ne zastopijo, kaj in kako. Tako n. pr. je nedavno g. uradnik pri neki obravnavi vprašal zatoženca: Zakaj si ti to sturu? Zatoženec mu odgovori: Jaz sem bil zmoten. — G. uradnik ves začuden na to pravi: Aha, zmocen si biu, ali si v vodu padel? Moker si biu, uh, uh! — Da se je vse smejala, mi ni treba posebej praviti. Še celo zatoženec se je dobro muzal!
(Konec pride.)

Iz Ljubljane. —n— (Pojasnilo!) Naj bo „Slovenec“ tako dober in pové, kako je bilo prav za prav s klobučarjem g. Zupančičem in dvema drugima gospodoma, da se nikomur krivica ne godi. Res je prišel g. Waldherr k g. Z. ter ga vprašal, koliko da tisti klobuk velja, ki ga je učenec njegov vzel, — o volitvi pa ni besedice črhnil. Kar se pa g. Mahra tiče, prišel je res koj po volitvi knjemu ter zahteval na vso sapo račun — zakaj, tega pa ni povedal. — Tako je bilo.

Iz Ljubljane 14. aprila A. B. (Agitacije zoper župana dr. Costa.) Komaj da smo prišli vun iz agitacij za deželni zbor, začele so se zopet nove agitacije za volitve mestnega odbora. Posebno si prizadevajo nasprotniki na vso moč, da bi spodkopali vrlega našega župana dr. Costo, ker to jim je trn v peti, da bi imela Ljubljana domoljubnega župana! Na vse kriplje se napejajo, da bi ga spodril in spravili na njegovo mesto kacega nemškutarja, naj si bode potem sposoben za županstvo ali ne, da le ne hode naroden! Toda to pot ne bode šla ta stvar tako lahko kakor pri volitvah za deželni zbor in vse lepe nade in upanja utegnejo jim splavati po Ljubljani. Zadnje volitve pokazale so dosti jasno, kako se imajo zadržati mestnjani proti nemškutarsko-birokratični alijanci, da jih zopet ne premaga. Zdaj je dana prilika, da se vsaj nekoliko izbrise ista grda lisa, katero je dobila poprej bela Ljubljana pri zadnji volitvi. Mestnjani ljubljanski bodo ta pot gotovo pokazali, da Ljubljana vsled zadnje volitve ni še postala nemško mesto! Ona je in mora ostati srce Slovenije in osnažiti se mora maroge, katero je dobila. Celo to smo slišali, da nemškutarsko-birokratična nasprotna stranka misli poskušati, da dr. Costo na Dunaji v sum postavi, češ, da bi bilo Bog ve kako nevarno, ako je on župan itd. ter da bi dosegla to, da se volitev njegova ne potrdi! Kakšne bodo nesramnosti, s katerimi se bode skušalo to doseči, kaj briga to te ljudi? Mi pa upamo, da poštenost in pravica še ni zginila iz sveta ter da tako ostudne, hudobne in sramotne agitacije ne bodejo zmage naklonile slepi nemškutarski strasti, pred katero se vsak pošten človek z gnjusobno proč obrača.

Iz Tmnskega —k— (Kako je bilo pri volitvi.) Pri volitvi 8. t. m. sicer nismo mogli izvoliti sploh priporočenega, skozi in skozi sposobnega in rodoljubnega kandidata g. dr. K. Lavriča, vendar pa smo iz imena poprejšnega poslana Grossmanna „G“ izbriskali ter Rosmanna, bovškega predstojnika izvolili s 160 glasovi, med tem ko je prvi le 54 glasov dobil. Škoda je le to, da smo morali pustiti izvrstnega rodoljuba ter voliti spet uradnika in sicer edino le zato, da smo premagali silno napejnanje Grossmanove stranke. Tolaži nas pa to, da smo namreč izvolili domačina (Rosman je rojen Slovenec), nepristranskega, odkritosrčnega, nedosegljivega možaka. Tako

so tedaj osramotene tiste grozivne besede, ktere je eksposlanec izgovoril, ko ga je dež. zbor izključil, reksi: Fate quel che volete, io ritornerò, t. j. storite, kar vam ljubo, jaz bom vendar spet prišel.

Razun Ajdovcev so se volitve udeleževali volilci vseh trgov v obilnem številu. Zdaj tudi ni volitvi predsedoval g. predstojnik G., ampak je ta posel izročil najmlajšemu uradniku g. aktuarju T. Ko se ob 10. zjutraj volitev še ni hotla začeti, poslali so Bovčani k predstojniku deputacijo s prošnjo, naj se vendar začne voliti, ker so daleč doma in ker na njih povabilih je začetek že ob 9. uri zaznamovan. Lakoničen, birokratičen, pa precej neprijazen odgovor je bil ta: Meni ni nič mar za to, kar je pisano na povabilnih listih Bovčanov; pravico, kdaj se ima volitev pričeti, imam jaz določiti (sic!) Iz tega se lahko razvidi velika prijaznost in postrežljivost g. predstojnika G., katero nekteri možaki toliko hvalisajo in povzdigujejo. Da bi se skorej kaj spremenilo!

Iz Istre. (x—y) (Nova, velikanska šola v Paznu.) Naj danes nekaj o novi šoli v Paznu pišem. Mnogo mnogo let se očetje pazenskega starešinstva pripravljajo zidati šolsko poslopje in se tako oprostiti plačevanje vedno više najemščine pa tudi zbrisati sramoto učencikov in učencev, ki so beračem enako danes pod eno, jutri pod drugo streho, zdaj v eni zdaj v drugi hiši imeli svoje odgojišče. Tema se bo zdaj prišlo v okom z zidanjem novega, in smem reči po načrtu, gledé na število tukajšnjih učencev in drugih okoliščin za to mestice velikanskega poslopja. Stroški za zidanje so bili na 35.000 fl. nastavljeni, in 22. decembra l. l. je bila pogodba sklenjena, po koji ima delo biti popolnoma dognano do avgusta 1868. 14. febr. t. l. so pričeli kamnje voziti, 18. pa pripravljati in delati za hišni temeljni kamen. Mnogo pečine so morali razstreljati in pri tem delu je nekega ubogega kmeta iz št. Petra nesreča zadela. Pri streljanju vzdigne namreč smodnik neko pečiuo in jo nese čez bližnjo sosednjo hišo, ter pade na roko ubogemu kmetu in mu jo ulomi. Revež je zdaj ob roko v kljub vsej skrbi. Bog daj, da bi bila to edina nesreča! Da bo pa šola v resnici velikansko poslopje, to vsak lahko razvidi, ako pomisli, kaj bo vse pod eno streho prišlo, namreč županstvo, (Podestaria), stanovanje policajev in nočnih stražnikov — vse to na ravnem pri tleh. V prvem nadstropju bodo: 4 razredi deške normalske šole, 3 razredi dekliške šole, gimnazija in knjižnica. Drugo nadstropje je namenjeno za celo višo gimnazijo z eno prav prostorno dvorano, z dotičnimi sobami za vodja in šolskega sluga. Poslopje bo imelo trojni vstop: Za županstvo enega, za dekliške in deške šole po enega. Ne bo li res to za malo mestice mogočno poslopje? Da pa narediti hočejo tudi pripravne sobe za višo gimnazijo, temu ni se čuditi, akoprem je za zdaj tukaj samo niža gimnazija pod vodstvom O. O. frančiškanov, vendar mestnjani želé enkrat imeti tudi višo gimnazijo, misleči, da Koper, Terst, (ki ima celo 3, nemško, laško, mehitarško), Gorica so preblizo skupej, in v Paznu bi bilo na vsaki način za tukajšnje kraje najbolj ugodno, ker je nekako v sredi uboge Istre. Po mojih mislih je to prav lahko mogoče; nasproti je pa tudi, oziraje se na politiško stanje prav lahko mogoče, da še to razpade, ko bi kak zvit in lačen sosed utegnil po Istri roko stegovati. Čudna bi taka skomina ne bila, ker Vodnjan je le 4 ure od Pazna, in od Vodnjana se vidijo čez ravno poveršje jadranskega morja apeninske planine, na kojih podnožju je svetišče Lahonov — Firenze la bella. — Nismo tedaj tako zelo oddaljeni, zlasti ker njih jezik tukaj v učilnicah zvo-nec nosi.

Naši deželni zbori

Praga. (Perva seja deželnega zbora.) Naša zbornica kaže ves drug obraz, središče je sicer ravno tisto (tu so česki poslanci), in tudi levica, kjer so nemški poslanci, se ni veliko spremenila, le vitez Hasner je spet tu in pa povestni šolski svetovalec Maresch in čez nekoliko dni ima priti med-nje minister Beust, poslanec liberške kupčijske zbornice. Le desna stran, kjer imajo sedeže poslanci velicoh posestnikov, ta je vsa druga. Le vznešeni, vedno prijazni obraz ljubljene kardinala je znan na oni strani obiskovalcem prejšnjih sej.

Kmalu po enajsti uri dop. je stopil v zbornico ces. namestnik baron Kellersperg, spremljan od dveh deželnih svetovalcev, dalje gr. Hartig in vitez dr. Limbeck.

Poslanci so vstali in bar. Kellersperg je čital česki pismo, vsled kterega je imenovan grof Hartig za najvišega maršalka zbora kraljestva českega in advokat dr. Limbeck za njegovega namestnika. Predstavil ju je zboru in prosil, naj svoje opravilo koj nastopita.

Gr. Hartig stopi na svoje mesto, položi pred sebe papir in bere kratek govor, v kterem najprej pove, da ne razumé nič českega jezika in dalje, da je perva dolžnost českega zbora, da pošlje poslance v državni zbor ter sklene s „hoch“ na cesarja. Nemški poslanci zakličejo „hoch“.

Eden českoh poslancev zakliče potem: „Slava českemu kralju, in cela sredina ponavlja trikrat „slava“.

Potem prečita tudi namestnik dr. Limbeck nekoliko besedi po česki z veliko težavo in prav neumevno.

Na to prebere baron Kellersperg po nemški cesarjev pripis ministru baronu Beustu. Obseg je ravno tisti, kakor onega, ki se je bral v kranjskem zboru. Pripis se je bral potem tudi česki. Zbornica ga je poslušala molóé.

Najviši maršalek pove (n.), da ga dá na dnevni red v eni bližnjih sej. Dalje pripoveduje o nekterih sklepih deželnega zbora, ki so bili poterjeni, in o drugih, ki niso bili, da je en poslanec opravičil svojo nepričujnost z boleznijo itd.

Poslanec dr. Ed. Gregr (č.): Prosim za besedo! — Ker se v tem zboru v kljub vsemu nasilstvu vladnemu vendarle nahaja nekoliko zastopnikov naroda českega, mislim, da bi bilo pravično, da bi rekel maršalek tudi po česki, kar je rekel ravno kar po nemški. (Dal dobro!)

Namestnik maršalkov preloži zadnji stavek, ki ga je izrekel pervosednik.

Zeithammer (č.): Gledé na dolgost g. maršalkovega govora se mi zdi, da ni bilo vse povedano tudi po česki. (Se ve da ne!) Maršalek reče zborovemu tajniku, naj govor njegov ponavlja po česki.

Dr. Klaudy (č.): Prosim za besedo! (Nemir.) Zdi se mi, da je nespodobno za narod česki, da se njemu oznanuje z ustmi tajnikovimi, kar so nemškim poslancem povedala usta maršalkova. Oglasujem proti temu protest. (Živa pohvala!)

Steffens (n.): Jaz gotovo nisem bil nikdar proti ravnopravnosti; spoštoval sem jo, kakor kdor koli izmed vas . . . (Ohol Nemir.)

Dr. Rieger (č.): Prašam, ali je govor g. Steffensa na dnevnem redu? (Nemir.)

Steffens (n.): Če se sme govoriti na sredini, sme tudi . . . (Velik nemir.)

Dr. Rieger (č.): Iz te strani se je tirjalo, kar je pravično. (Glasno vpitje na levi.) Rieger pa nadaljuje z močnim glasom: In ker se to ni zgodilo, oglašamo protest. Stem, mislim, je ta reč končana.

Steffens (n.): Hotel sem to opomniti samo k prejšnjim dobam. V prejšnjih sejah se ni zahtevalo, da bi se to, kar je rekel najviši maršalek, ponavljalo tudi po česki.

Bilo bi to gotovo tudi prejšnjemu maršalku težko bivalo.

Zeithammer (č.): Ako mi prej tega nismo zahtevali, zgodilo se je iz dobre volje naše. Prišla pa je doba, da se moramo deržati našega prava. (Glasna pohvala).

Kratochvile (č.): Namestnik maršalkov je tu, da ga namestuje, kadar ne more opravljati svojega urada. Če najviši maršalek ne zna deželnega jezika, je tu namestnik, da odstrani njegovo pomanjkljivost. Tako se je zmiraj godilo. Dr. Wanka in dr. Belsky sta ponavljala vselej po česki, kar je rekel g. maršalek po nemški. Zdaj pa se nam hoče to oglaševati s pomočjo tajnika. V tem vidimo mi razžaljenje.

Najviši maršalek (n.): To je reč formalna (ohol). Ni volje, koga obmejevati. V prihodnje pa pové vse moj namestnik tudi česki.

Po tem se poterdi čez sto volitev in seja sklene po 2. popoldne. Prihodnja seja v pond. 8. aprila. (Dalje pride.)

Ptuje dežele.

V Londonu 27. marca 1867. Omenil sem že večkrat borbe na Angleškem za volivno pravo ali „Reform-Bill“, in gotovo ni v Avstriji večega prepira po časniki med federalisti in dvalisti, kakor je tukaj med reformatorji konservativnimi in liberalnimi. Disraeli je sedaj predložil svojo „Reform-Bill“, ktero so tudi včeraj vdrugič prečitati dovolili. Ne dozdeva se mi vredno te „Reform-Bill“ natančnije omenjati, ker stvar je za nas brez interesa, posebno dokler ni gotovo, da jo zbornica občinska odobri in sprejme; pa omeniti hočem, kako more zdaj človek priti na parlamentno galerijo poslušat debate. Pri silno interesantnih debatah, ko se je reforma po Disraelu predlagala, rekel bi, da je bilo tako težko dobiti sedež ali priti na poslušateljsko galerijo, kakor na vrh Triglava. Samo 70 sedežev je za poslušatelje odločenih, in kdor tje priti hoče, ta mora najpoprej imeti vstopni list od kterege uda parlamentskega; vsak ud pa sme za en den le en vstopni list izdati. Takšne liste si še človek po prijatlih in znancih lahko dobi, pa to mu še malo pomaga. Ker se že dolgo naprej ve, kdaj da bojo posebno zanimivi debatni večeri, si marsikdo vstopnico priskrbi in tako pride po 300 — 400 želnih poslušateljev, izmed katerih bi vsak rad eden izmed onih sedemdeseterih bil, ki sedeže ali vstop dobiti morejo.

Seje se začenjajo navadno, kakor sem že enkrat omenil, ob 4 popoldne, ali kdaj, mislite, da že ljudje, ki jih poslušati želijo, k parlamentnim vratom pridejo? Že o pol noči in do 6 v jutro, kedar se duri odprejo, so že celo zaležene. 18. t. m. podal sem se, kakor navadno, s listom od enega parlamentskega uda v jutro zgodaj k poslopu parlamentskemu in prišel sem tje še četrte ure pred šestimi v jutro; pa duri so bile celo obležene in ves up mi je zginil ta den šteti se med srečne sedemdesetere; čakal vendar sem, kako bode osoda z menó odločila in ril se, kar je bilo mogoče, med druge obseidnike. Vsak je z velikim nemiro pričakoval trenutka, kdaj se duri odprejo, in bolj, ko se je čas bližal, bolj je vsakemu srce bilo; na zadnje se vendar duri odprejo in zdaj vdere vse s silnim rušem skoz nje tako, da bi si človek vse kosti lahko polomil v tej gnječi. Pa to še ni vse; treba je teči skoz prosto dvorano, potem čez neke stopnice in še čez druge zopet v drugo dvorano in skoz druge duri in tako naprej do zaželenega mesta. Ali to potovanje ali natečajno tekanje ni šala, jaz

se imam le posebni dobri sreči zahvaliti, da sita den nisem pobil nosa in polomil reber, kakor marsikteri mojih sotelalcev. Že ko smo skozi duri švignili, padlo jih je nekoliko na nos in glavo, kakor so bili dolgi, in lomastili so drugi čez nje, potem pa, kdor je tekel spredaj, tega je držal drugi zadej za sukno in tako naprej, na stopnicah spodtaknil se je zopet marsikteri in padel v naskoku. Kako sem jaz srečno še en sedež dobil in da v tem drznem naskoku nisem obležal, skoro ne vem; zahvaliti se menda imam temu, da sem precej dolg in drugi homunculi, kterim so pa močne rame in pleča zrastle, so me na teh na zaželeno mesto zanesli. Pa potem, ko sem tako rano svoje mesto dobil, še med pravimi sedemdeseterimi in so drugi vsi z dolgimi ali pobitimi nosovi oditi morali, me zopet ni bila volja in tudi časa nisem imel od ranega jutra do pozne noči tam sedeti. Najel sem si tedaj človeka, ki mi je mesto varoval do pol štirih in tega sem tudi dobro plačati moral. Da si je takšno natecanje interesantno, vendar si pri drugih prilikah rajši človeka najamem, ki mi to opravi.

Čital sem v „Times“, da so se vse one debate o izhodnjem vprašanju in o kristjanih pod turško vlado, ki so bile v parlamentu angleškem, prestavile v srbski jezik in tako javile po srbskih novinah. Zares, govorilo se je o tem prav lepo in menda tudi tako dobro mislilo in želelo, pa ti govori nikakor ne pričajo, da bi Angleška hotla kaj djansko pomagati; vendar to je, da njene simpatije so s kristjani in kar se bode z lepimi besedami pomagati dalo, to bode storila, saj lepe besede in govori ne veljajo nič, timveč ako so dobri, še govornika poslavijo. „Times“ je še posebno omenila, da se je to zdaj prvokrat zgodilo, da so se vse debate v enega jugoslovenskih jezikov prestavile. O Srbih v obče govori zdaj listi angleški z veliko pohvalo, obečaje jim mnogo lepšo prihodnost kakor Grkom in en Anglež, ki je mnogo potoval in med drugim tudi pred nekoliko leti v Srbiji bil, mi je rekel, da se mu med vsemi Slovani Serbi najbolj dopadajo, ker oni bodo, ako se kakšna okuženost jim ne pridruži, v resnici v pravem smislu svoboden narod, da so vsi enaki si po rodu in stanu, da so čvrsti in ne pokvarjeni, posebno pa da so brez vsega gnjilega in okuženega plemstva, kakor ga imajo n. pr. Romani.

Srbija. Knez je 13. t. m. z velikim spremstvom v Bukurešt prišel in slovesno sprejet bil. Narod mu je „živio“ klical kot zavezniku v prihodnji turški vojski. Drugi dan se je podal knez na pot v Beligrad.

Rusija. Od tod se družega nič ne sliši, kot da je vojska zoper Turke gotova in da je viši poveljnik, veliki knez Konstantin, že k južni armadi ob turški meji odšel. Tudi to je gotovo, da je Rusom Bismark dober zaveznik, kteremu na ljubav mislijo neki celo kos Poljske in sicer do Visle Prusom odstopiti. Grof Stroganov, velik prijatelj cara Aleksandra, je poslan v Rim, da sklene spet prijateljstvo med obema vladama.

Francoska. Od tod vedno kak drug veter potegne. Komaj se je včeraj reklo, da bo in mora tudi vojska biti, piše se danes, da je luksemburško vprašanje le neka komedija in da sta Napoleon pa Bismark prav za prav velika prijatla, — in jutri bo spet vse viharno in vojska je gotova. Tako gredó navskrižne novice ena za drugo po svetu, pa tudi to, da se na vso moč pripravljajo na vojsko.

Španska. Sliši se, da se bodo z Angleži z lepo pogodili, dasiravno še angleški časniki hudo zoper Špance razsajajo.

Amerika. Starešinstvo je odobrilo, da se je ruski del Amerike kupil.

Razne novice.

* V tržaških časniki se bere, da res meni kranjski dež. namestnik baron Bach v Trst priti, ker si je menda že posebnega učenika za laški jezik priskrbel. Le to je nekako žalostno, ker ti časniki tudi tako pišejo, kakor da bi se ga na vso moč branili!

* (Pomenljivo!) 11. t. m. je prišel baron Beust v Prago, in že drugi dan potem je bil vrednik časnika „Politik“, g. Kaspar, zaprt, ker je, kakor je Kellersperg odgovoril na interpelacijo dež. poslancev, skriv ali deležen pregrehe zaradi nepostavnega oznanjenja tistih dveh razglasov budimske generalkomande. „Politik“ pa je na 3 mesece ustavljen.

* Iz dunajske orožnice je bil nedavno nek mnogo cenjeni top (kanona) ukraden, — kako je to mogoče bilo, nad tem se čudi vse.

* Piše se, da bode Pariz, ki menda šteje blizo 2 milijona prebivalcev, kmalo imel po raznih dobrodelnih napravah 1800 norih.

* Vse, kar se je dalo za vojskino odškodovanje na Českem, Marskem, Šleskem in Tiroljskem, znaša 8 milijonov in 129.284 gl. 15 1/2 kr.

* Tudi po nemških časniki se berejo tožbe, kako da je premoženje in življenje v nevarnosti zavolj mnogo mnogo vlačugarjev, lenuhov in tatov, posebno na Štajerskem. Tako tožijo ljudje tudi po Tiroljskem.

* Sliši se, da se je kolera v Lombardiji, posebno v mestu Bergamo, spet prikazala.

* Dva izmed tistih žandarjev, ki so se s tolovajem Udmaničem poslednjič dajali in ga tudi končali, dobila sta srebrno svetinjo za junaštvo, dva pa tudi srebrno za zasluge. Tudi darilo se je med nje razdelilo.

* Po vsem našem cesarstvu dobro znani profesor in filolog dr. Bonitz je za gimnazijalnega vodja na neke berlinske gimnaziji izvoljen in zapusti v kratkem dunajsko vseučilišče, kjer je več let s pridom deloval.

Duhovske zadeve.

Tržaška škofija: G. Alojsi Moise je izvoljen korar v Novem gradu (Cittanova); na tega mesto pride č. g. Jak. Kavali. — G. Franc Hrovat gre za duh. pomočnika in šolskega učenika v Mune, od ontod g. Ant. Koželj v Brezovico, od tam g. Andr. Martinčič v Starado; iz Starade g. Franc Teran v Prégardje, in ontod g. Jož. Vodè v Boljunec.

Lavantinska šk.: V. č. g. Fr. Zorčič je imenovan za stolnega dekana v Mariboru.

Odrpto pismice g. dr. Suppanu.

Blagorodni gospod dr. Suppan!

Na Vaše „Poslano“ v „Slovenca“ od 13. aprila Vam odgovarjamo, da je Vaš volilec, Kerški trgovc g. F. A., v pričo 9 oseb, kterih imena ob enim slavnemu vredništvu „Slovenca“ naznanjamo, govoril, da ste v Kerškem bili nič omenivši svojega neodložljivega opravila pri ondotni sodnji, in da ste Kerčanom rekli, da ste jim Vi most čez Savo naredili in da se boste prizadevali, da jim bodo davki pomanjšani in cesta skoz Krakovo narejena.

Ali je omenjeni gospod iz Vaših ali iz kakega drugega ust to slišal, ni bilo govorjeno.

V Kostanjevici 15. aprila 1867.

Več Kostanjevčanov.

Žitna cena.

v	pšenice		reži		ječm.		ovsa		turšica	
	gl.	k.	gl.	k.	gl.	k.	gl.	k.	gl.	k.
Mariboru	6	—	4	50	3	42	1	94	3	30
Celju	6	40	4	62	4	10	2	30	3	60
Ptaju	5	72	—	—	—	—	1	90	3	—
Ljubljani	7	54	4	44	3	74	2	—	3	93
Kranju	7	—	4	52	4	20	2	17	4	—
Novem mestu	6	20	4	5	3	16	1	56	3	50
Celjovcu	7	84	5	60	6	—	2	50	4	50
Beljace	8	15	6	—	5	73	2	85	4	60
Terbižu	6	80	4	81	—	—	2	25	4	37
Varaždinu	5	20	3	94	3	40	1	90	3	—
Zagrebu	5	14	4	70	3	90	2	10	2	60
Sisku	7	—	3	85	—	—	2	10	3	60

Dunajska bors 16. aprila 1867.

5% metalike	57.40
5% nacional	59.20
1860 derž. posoj	82.20
Bankine akcije	708.—
Kreditne	170.50
London	131.50
Novi zlati	6.18
Srebro	129.25